

การศึกษาความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมทางกายภาพของ
หอสมุดจอห์น เอฟ เคนเนดี สำนักวิทยบริการ
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

A Study of the Suitability of the Physical Environments of
John F. Kennedy Library, Prince of Songkla University, Pattani Campus

นิติพร สุนทรนนท์

หอสมุดจอห์น เอฟ เคนเนดี สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

e-mail: nitiporn.s@psu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมทางกายภาพของหอสมุดจอห์น เอฟ เคนเนดี สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ในด้านอาคารสถานที่ และด้านสิ่งแวดล้อมความสะดวก ผลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้สามารถนำข้อมูลและสรุปผลมาใช้ในการเสนอแนวทางที่เหมาะสมเพื่อปรับปรุงสภาพแวดล้อมทางกายภาพของหอสมุดฯ และการจัดทำแผนพัฒนาสภาพแวดล้อมทางกายภาพของหอสมุดฯ ให้เหมาะสมต่อไป เก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่วันที่ 22 มีนาคม-4 เมษายน 2559 จากตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 386 คน ซึ่งเป็นผู้ใช้บริการหอสมุดฯ ประกอบด้วย นักศึกษาระดับปริญญาตรี นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา บุคลากรสายสนับสนุน และอาจารย์ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษา พบว่า ผู้ใช้บริการมีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพของหอสมุดจอห์น เอฟ เคนเนดี สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ในภาพรวม และรายด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ใช้บริการมีความคิดเห็นในระดับปานกลางต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพของหอสมุดฯ ด้านสิ่งแวดล้อมความสะดวก เรื่องความสะดวกของบริเวณที่จอดรถ ความเพียงพอของบริเวณที่จอดรถ ตู้บริการน้ำดื่ม และห้องละหมาด

คำสำคัญ:

สภาพแวดล้อมทางกายภาพของห้องสมุด, หอสมุดจอห์น เอฟ เคนเนดี,
ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา

Abstract

The objective of this research was to study the suitability of the physical environments of John F. Kennedy Library, Prince of Songkla University, Pattani Campus,

that divided into two sections, building section and facilities section. The results of this research could be used to provide appropriate solutions for improving the physical environment of the library, and planning the physical environment development of the library. This data were collected from March 22 to April 4, 2016, based on 386 library users, including undergraduate students, post graduate students, university staff and faculties. The instrument used for data collection of this research was questionnaire. the data were analyzed for frequency, percentage, average and standard deviation.

The result was found that the library users showed high level of expectation and satisfaction both in overall and each aspect of the physical environment of John F. Kennedy Library, Prince of Songkhla University Pattani Campus. Considering each aspect the physical environment of the library was found to be at medium level, including the cleanliness of the parking area, parking is sufficient for users, bottled water dispenser and prayer rooms.

Keyword:

The Physical Environments of The Library, John F. Kennedy Library,
University Library

บทนำ

มาตรฐานห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2544 กำหนดไว้ว่า สถาบันอุดมศึกษาควรสร้างอาคารห้องสมุดเป็นเอกเทศ พื้น เพดาน และผนังอาคารควรประกอบด้วยวัสดุเก็บเสียง มีระบบควบคุมอุณหภูมิ ความชื้น การระบายอากาศ แสงสว่าง และระบบป้องกันสารอันตรายอย่างเหมาะสมและได้มาตรฐาน เพื่อป้องกันและบำรุงรักษาทรัพยากรห้องสมุดไม่ให้เกิดการชำรุดเสียหายก่อนเวลาอันสมควร มีเนื้อที่สำหรับเก็บทรัพยากรสารสนเทศอย่างเพียงพอ และเหมาะสมกับทรัพยากรสารสนเทศ ขนาดของห้องสมุดและเนื้อที่ในส่วนต่าง ๆ ควรคำนึงถึงจำนวนนักศึกษา จำนวนบุคลากร และเนื้อที่ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานของบุคลากร ซึ่งการคิดคำนวณเนื้อที่ห้องสมุดจะรวมถึงเนื้อที่จัดเก็บและบริการโสตทัศนวัสดุ เนื้อที่สำหรับการสอน การค้นคว้าเป็นกลุ่ม และเนื้อที่สำหรับเครื่องมือและอุปกรณ์ในการให้บริการที่ต้องใช้เทคโนโลยีประเภทต่าง ๆ ของห้องสมุดและมีครุภัณฑ์ที่ได้มาตรฐาน นอกจากนี้ควรจัดอาคารสถานที่สำหรับคนพิการ โดยเพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ เช่น ทางขึ้นลง-ลิฟต์ และที่นั่งอ่าน

หอสมุดจอห์น เอฟ. เคนเนดี เป็นห้องสมุดกลางของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ทำหน้าที่บริการสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน การวิจัย ของนักศึกษา บุคลากร ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และเพื่อการเรียนรู้ของชุมชน โดยพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศทั้งในรูปแบบสิ่งพิมพ์และอิเล็กทรอนิกส์ พัฒนาผู้ใช้บริการให้มีศักยภาพในการใช้ทรัพยากรสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ และเป็นแหล่งบริการสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์เกี่ยวกับ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ นอกจากนี้เปรียบเสมือนเป็นห้องสมุดประชาชนในภาคใต้ สำหรับการดำเนินงานของหอสมุดฯ ในอดีตนั้นเหมือนกับห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาทั่วไป ที่มุ่งเน้นงบประมาณการใช้จ่ายไปที่การเพิ่ม

ปริมาณจำนวนทรัพยากรสารสนเทศ แต่ในสภาวะการณ์ปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยและสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา จึงก่อให้เกิดกระบวนการที่ทันสมัยในการให้บริการ คือ ต้องมีความสะดวกรวดเร็ว ไม่จำกัดเวลาและสถานที่ สามารถเข้าถึงบริการได้ด้วยตนเองซึ่งอาจทำให้เกิดผลกระทบต่อการใช้ห้องสมุด ทำให้ต้องปรับเปลี่ยนการดำเนินงาน เพื่อให้สอดคล้องกับความเจริญก้าวหน้าของสังคมการเรียนรู้ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ด้วยการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางกายภาพของห้องสมุดให้มีบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้และการเข้าถึงองค์ความรู้ต่าง ๆ โดยเน้นการจัดอาคารสถานที่ให้สวยงาม การปรับปรุงภูมิทัศน์ การจัดหาเทคโนโลยีสารสนเทศที่จำเป็นและควรมีในห้องสมุด มีพื้นที่เพื่อการศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง มีบริเวณที่สามารถพูดคุยกันได้ มีพื้นที่ที่สามารถรับประทานอาหารได้ เพื่อให้เกิดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อความคาดหวังและความต้องการของผู้ใช้บริการเพราะผู้ให้บริการเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของห้องสมุด

อย่างไรก็ตามห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ควรมีสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ดี สะดวกสบาย ผู้ให้บริการมีความรู้และมีชีวิตชีวา มีความสามารถในการให้บริการ ยินดีให้บริการ เอาใจใส่ผู้ให้บริการ และมีบรรยากาศแบบห้องสมุดมีชีวิต ซึ่งห้องสมุดที่มีสภาพแวดล้อมเช่นนี้ จะโน้มน้าวให้ผู้ใช้บริการต้องการที่จะเข้าใช้บริการเพิ่มมากขึ้น จะเห็นได้ว่าสภาพแวดล้อมทางกายภาพเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งของห้องสมุด เพราะผู้ให้บริการไม่เพียงแต่มารับบริการจากบุคลากรในห้องสมุดเท่านั้น แต่ยังต้องการสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เหมาะสม ที่จะจูงใจผู้ให้บริการให้เข้ามาใช้ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุดเพื่อความบันเทิงและพัฒนาคุณภาพชีวิต ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงต้องการทราบความคิดเห็นของผู้ใช้บริการต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ซึ่งประกอบด้วย อาคารสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกของหอสมุดจอห์น เอฟ. เคนเนดี สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ว่าเหมาะสมหรือไม่ เพื่อจะได้นำมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงสภาพแวดล้อมทางกายภาพของหอสมุดฯ ให้ตรงกับความต้องการของผู้ใช้บริการ โดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของผู้ใช้บริการ และให้เหมาะสมกับการให้บริการในปัจจุบันและอนาคต รวมทั้งเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่หอสมุดฯ มากขึ้น

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมทางกายภาพของหอสมุดจอห์น เอฟ. เคนเนดี สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ในด้านอาคารสถานที่ และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อศึกษาความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมทางกายภาพของหอสมุดจอห์น เอฟ. เคนเนดี สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ในด้านอาคารสถานที่ และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ตัวอย่างในการวิจัยเป็นบุคลากรของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ปีการศึกษา 2558 จำนวน 386 คน ประกอบด้วย นักศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 312 คน นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา จำนวน 33 คน บุคลากรสายสนับสนุน จำนวน 24 คน และอาจารย์ จำนวน 17 คน

การกำหนดขนาดตัวอย่าง ใช้วิธีการของยามาเน่ (Yamane, 1973) ได้ตัวอย่างจำนวน 386 คน ผู้วิจัยเก็บข้อมูลตั้งแต่วันที่ 22 มีนาคม-4 เมษายน 2559 ได้รับแบบสำรวจคืนมา จำนวน 386 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้เกณฑ์ดังนี้

4.51 – 5.00	เห็นว่าเหมาะสมในระดับมากที่สุด
3.51 – 4.50	เห็นว่าเหมาะสมในระดับมาก

2.51 – 3.50	เห็นว่าเหมาะสมในระดับปานกลาง
1.51 – 2.50	เห็นว่าเหมาะสมในระดับพอใช้
0.50 – 1.50	เห็นว่าไม่เหมาะสมต้องปรับปรุง

ผลการศึกษา

สภาพแวดล้อมทางกายภาพของหอสมุดจอห์น เอฟ. เคนเนดี สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี พบว่า ผู้ใช้บริการที่เข้าใช้หอสมุดฯ มากที่สุดเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี มีความถี่ในการเข้าใช้หอสมุดฯ 3-4 ครั้ง/สัปดาห์ และผู้ใช้บริการมีความคิดเห็นว่าสภาพแวดล้อมทางกายภาพของหอสมุดฯ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ดังนี้

ตารางที่ 1 ความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมทางกายภาพของหอสมุดฯ ด้านอาคารสถานที่

ความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมทางกายภาพของหอสมุด	\bar{x}	S.D.	แปลความหมาย
1. ด้านอาคารสถานที่	3.85	.551	มาก
1.1 ความชัดเจนในการมองเห็น	3.71	.678	มาก
1) แพนผังหอสมุดฯ	3.75	.732	มาก
2) บอร์ดหรือป้ายประกาศ	3.65	.806	มาก
3) ป้ายข้อความ/สัญลักษณ์แทนข้อความต่าง ๆ	3.73	.802	มาก
1.2 ด้านความเพียงพอ	4.16	.804	มาก
แสงสว่าง	4.16	.804	มาก
1.3 ด้านความเหมาะสม	3.94	.622	มาก
1) อุณหภูมิ	3.95	.818	มาก
2) การจัดวางโต๊ะ	3.98	.706	มาก
3) การจัดวางเก้าอี้	3.99	.701	มาก
4) การจัดวางชั้นจัดเก็บทรัพยากรสารสนเทศ	3.82	.800	มาก
1.4 ด้านความสวยงาม	3.81	.689	มาก
1) การจัดภูมิทัศน์	3.88	.785	มาก
2) แพนผังหอสมุด	3.81	.774	มาก
3) บอร์ดหรือป้ายประกาศ	3.80	.788	มาก
4) ป้ายข้อความ/สัญลักษณ์แทนข้อความต่าง ๆ	3.78	.811	มาก
1.5 ด้านความสะดวกในการบริการ	3.75	.653	มาก
1) ประตูทางเข้า-ออกหอสมุดฯ	3.86	.832	มาก
2) ประตูสแกนบัตรผู้ใช้บริการ (ทางเข้า)	3.74	.834	มาก
3) ประตูตรวจสอบอัตโนมัติ (ทางออก)	3.86	.820	มาก
4) เคาน์เตอร์ประชาสัมพันธ์	3.79	.830	มาก
5) เคาน์เตอร์บริการยืม-คืนหนังสือ	3.89	.817	มาก
6) เคาน์เตอร์บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า	3.76	.865	มาก
7) บริเวณที่อ่านหนังสือพิมพ์	3.95	.791	มาก

ตารางที่ 1 ความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมทางกายภาพของหอสมุดฯ ด้านอาคารสถานที่

ความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมทางกายภาพของหอสมุด	\bar{x}	S.D.	แปลความหมาย
8) มุมบริการถ่ายเอกสาร	3.55	.919	มาก
9) ห้องคอมพิวเตอร์ 1	3.64	.919	มาก
10) ห้องคอมพิวเตอร์ 2	3.65	.901	มาก
11) ห้องบริการโสตทัศนวัสดุ	3.79	.871	มาก
12) เคาน์เตอร์บริการยืม-คืนโสตทัศนวัสดุ	3.77	.800	มาก
13) ห้องมินิเธียเตอร์	3.75	.881	มาก
14) ห้องวิทยานิพนธ์/รายงานการวิจัย	3.75	.856	มาก
15) บริเวณ IT Zone	3.73	.870	มาก
16) ศูนย์ข้อมูลและวัฒนธรรมอเมริกัน	3.75	.861	มาก
17) ศูนย์ข้อมูลตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	3.63	.853	มาก
1.6 ด้านความสะอาด	3.72	.636	มาก
1) บริเวณโดยรอบอาคาร	3.83	.861	มาก
2) บริเวณที่อ่านหนังสือ 24 ชั่วโมง	3.61	.956	มาก
3) บริเวณที่อ่านหนังสือ	3.86	.705	มาก
4) บริเวณที่อ่านหนังสือพิมพ์	3.82	.778	มาก
5) มุมอาเซียน	3.70	.780	มาก
6) มุมเยาวชน	3.72	.836	มาก
7) ห้องค้นคว้าวิจัยสำหรับอาจารย์	3.74	.808	มาก
8) ห้องประชุมกลุ่ม	3.74	.816	มาก
9) ศูนย์ข้อมูลและวัฒนธรรมอเมริกัน	3.72	.792	มาก
10) ศูนย์ข้อมูลตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	3.71	.777	มาก
11) ห้องคอมพิวเตอร์ 1	3.68	.828	มาก
12) ห้องคอมพิวเตอร์ 2	3.64	.834	มาก
13) ห้องบริการโสตทัศนวัสดุ	3.73	.813	มาก
14) มุมบริการถ่ายเอกสาร	3.62	.865	มาก
15) ห้องมินิเธียเตอร์	3.75	.843	มาก
16) ห้องมีเดีย	3.79	.817	มาก
17) บริเวณ IT-Zone	3.71	.844	มาก
18) ห้องวิทยานิพนธ์/รายงานการวิจัย	3.72	.846	มาก

1. ความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมทางกายภาพของหอสมุดฯ ด้านอาคารสถานที่พบว่า ผู้ใช้บริการมีความเห็นว่ามีเหมาะสมในภาพรวมในระดับมาก (\bar{x} =3.85) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1.1 ด้านความชัดเจนในการมองเห็น พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก (\bar{x} =3.71) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ใช้บริการมีความเห็นว่ามีเหมาะสมสูงสุดคือ แพนผังหอสมุด (\bar{x} =3.75) รองลงมาคือ ป้ายข้อความ/สัญลักษณ์แทนข้อความต่าง ๆ (\bar{x} =3.73)

- 1.2 ด้านความเพียงพอ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก คือ แสงสว่าง (\bar{X} =4.16)
- 1.3 ด้านความเหมาะสม พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} =3.94) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ใช้บริการมีความเห็นว่าเหมาะสมสูงสุดคือ การจัดวางเก้าอี้ (\bar{X} =3.99) รองลงมาคือ การจัดวางโต๊ะ (\bar{X} =3.98)
- 1.4 ด้านความสวยงาม พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} =3.81) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ใช้บริการมีความเห็นว่าเหมาะสมสูงสุดคือ การจัดภูมิทัศน์ (\bar{X} =3.88) รองลงมาคือ แผนผังหอสมุด (\bar{X} =3.81)
- 1.5 ด้านความสะดวกในการใช้บริการ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} =3.75) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ใช้บริการมีความเห็นว่าเหมาะสมสูงสุดคือ บริเวณที่อ่านหนังสือพิมพ์ (\bar{X} =3.95) รองลงมาคือ เคาน์เตอร์บริการยืม-คืนหนังสือ (\bar{X} =3.89)
- 1.6 ด้านความสะอาด พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} =3.72) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ใช้บริการมีความเห็นว่าเหมาะสมสูงสุดคือ บริเวณที่อ่านหนังสือ (\bar{X} =3.86) รองลงมาคือ บริเวณโดยรอบอาคาร (\bar{X} =3.83)

ตารางที่ 2 ความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมทางกายภาพของหอสมุดฯ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

ความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมทางกายภาพของหอสมุด	\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
2. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	3.73	.574	มาก
2.1 ด้านความสะอาด	3.59	.784	มาก
1) บริเวณที่จอดรถ	3.45	1.006	ปานกลาง
2) ตู้บริการน้ำดื่ม	3.56	.935	มาก
3) ห้องละหมาด	3.76	.898	มาก
4) ห้องน้ำ	3.62	.952	มาก
2.2 ด้านความเพียงพอ	3.43	.850	ปานกลาง
1) บริเวณที่จอดรถ	3.20	1.039	ปานกลาง
2) ตู้บริการน้ำดื่ม	3.47	.954	ปานกลาง
3) ห้องละหมาด	3.46	.989	ปานกลาง
4) ห้องน้ำ	3.61	.973	มาก
2.3 ด้านความเป็นระเบียบของครุภัณฑ์	3.74	.715	มาก
1) ตู้บริการรับคืนทรัพยากรสารสนเทศ	3.68	.875	มาก
2) ตู้บริการรับฝากของ	3.69	.901	มาก
3) ตู้บริการยืม-คืนอัตโนมัติ	3.70	.852	มาก
4) โต๊ะ	3.81	.778	มาก
5) เก้าอี้	3.82	.779	มาก
6) ชั้นจัดเก็บทรัพยากรสารสนเทศ	3.74	.776	มาก
2.4 ด้านความเพียงพอของระบบความปลอดภัย	3.66	.749	มาก
1) กล้องวงจรปิด	3.72	.802	มาก

ตารางที่ 2 ความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมทางกายภาพของหอสมุดฯ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

ความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมทางกายภาพของหอสมุด	\bar{x}	S.D.	แปลความหมาย
2) อุปกรณ์ดับเพลิง	3.65	.784	มาก
3) ไฟฉุกเฉิน	3.68	.834	มาก
4) ทางหนีไฟ	3.60	.856	มาก

2. ความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมทางกายภาพของหอสมุดฯ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า มีความเหมาะสมในภาพรวมในระดับมาก (\bar{x} =3.73) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

2.1 ด้านความสะอาด พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก (\bar{x} =3.59) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ใช้บริการมีความเห็นว่าเหมาะสมสูงสุดคือ ห้องละหมาด (\bar{x} =3.76) รองลงมาคือ ห้องน้ำ (\bar{x} =3.62)

2.2 ด้านความเพียงพอ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{x} =3.43) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ใช้บริการมีความเห็นว่าเหมาะสมสูงสุดคือ ห้องน้ำ (\bar{x} =3.61) รองลงมาคือ ตู้บริการน้ำดื่ม (=3.47)

2.3 ด้านความเป็นระเบียบของครุภัณฑ์ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก (\bar{x} =3.74) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ใช้บริการมีความเห็นว่าเหมาะสมสูงสุดคือ เก้าอี้ (\bar{x} =3.82) รองลงมาคือ โต๊ะ (\bar{x} =3.81)

2.4 ด้านความเพียงพอของระบบความปลอดภัย พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก (\bar{x} =3.66) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ใช้บริการมีความเห็นว่าเหมาะสมสูงสุดคือ กล้องวงจรปิด (\bar{x} =3.72) รองลงมาคือ ไฟฉุกเฉิน (\bar{x} =3.68)

อภิปรายผล

1. ความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมทางกายภาพของหอสมุดฯ ด้านอาคารสถานที่ พบว่า ในภาพรวม ผู้ใช้บริการมีความคิดเห็นว่าเป็นความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน และรายข้อ พบว่า มีความเหมาะสมในระดับมากเช่นเดียวกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงสรุปและอภิปรายผลจากค่าเฉลี่ยสูงสุด และรองลงมาตามลำดับดังนี้

1.1 ด้านความชัดเจนในการมองเห็น พบว่า ผู้ใช้บริการมีความเห็นว่าเหมาะสมสูงสุดคือ แพนผังหอสมุด และรองลงมาคือ ป้ายข้อความ/สัญลักษณ์แทนข้อความต่าง ๆ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จุฑารัตน์ ปานผดุง (2559, น.125-126) ที่พบว่า ผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจในด้านความสะดวกในการเข้าถึงสารสนเทศด้วยความชัดเจนของป้ายสัญลักษณ์ชี้แหล่งและ/หรือสารสนเทศ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จีรภา สิมะจาริก, วิลาวัลย์ โต๊ะเอี่ยม, ยุวดี มโนมยิทธิกาญจน์, สิริพร ทิวะสิงห์ และ สงวน พงศ์กิจวิฑูร (2548, น.24) ที่พบว่า ผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจเรื่องป้ายต่าง ๆ ซึ่งแตกต่างจากผลการวิจัยของ พัชรินทร์ ชันทอง, กนก ชูลักษณ์, อมรรัตน์ นาคะโร, และ อรุณศรี กำลั้ง (2548, น.30)

1.2 ด้านความเพียงพอ พบว่า ผู้ใช้บริการมีความเห็นว่าเหมาะสมสูงสุดคือ แสงสว่าง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จุฑารัตน์ ปานผดุง (2559, น.125) จีรภา สิมะจาริก (2548, น.24) พบว่า ผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจในเรื่องความเพียงพอของแสงสว่างในห้องสมุด ซึ่งแตกต่างจากผลการวิจัยของ สุทธิลักษณ์ พัดเพ็ง และรัตดา อุ่นจันท์ (2551, น.10) ที่พบว่า ควรเพิ่มแสงสว่าง และ นายิกา เดิดขุนทด และสิริพร ทิวะสิงห์ (2553, น.20) ที่พบว่า ควรปรับปรุงแสงสว่างภายในและภายนอกอาคารโดยเฉพาะในช่วงเวลากลางคืน

1.3 ด้านความเหมาะสม พบว่า ผู้ใช้บริการมีความเห็นว่าเหมาะสมสูงสุดคือ การจัดวางเก้าอี้ รองลงมาคือ การจัดวางโต๊ะ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศุภชัย อนุวัชพงศ์ และ สุดาวดี ศรีสุดตา (2548, น. 31) ที่พบว่า การจัดสถานที่ และที่นั่งอ่านของห้องสมุดเอื้อต่อการศึกษาค้นคว้า

1.4 ด้านความสวยงาม พบว่า ผู้ใช้บริการมีความเห็นว่าเหมาะสมสูงสุดคือ การจัดภูมิทัศน์ รองลงมาคือ แพนผังหอสมุด ซึ่งอาจจะเป็นผลมาจากการตกแต่งภูมิทัศน์ภายในและภายนอกอาคาร รวมทั้งเพิ่มสีสันทันอาคาร สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วรพจน์ วีรพลิน (2550, น.60) ที่พบว่า อาคารสถานที่ที่มีมูทธรรมชาตินั้นสวนหย่อมช่วยเสริมสร้างการเรียนรู้และได้พักผ่อน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จุฑารัตน์ ปานผดุง (2559, น.125) ที่พบว่า ผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจในเรื่องความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมและบรรยากาศภายในห้องสมุด ซึ่งแตกต่างจากผลการวิจัยของ สุริทอง ศรีสะอาด (2545, น.30) ที่พบว่า ผู้ใช้บริการเสนอแนะจัดบริเวณภายนอกอาคารให้สะอาดร่มรื่น

1.5 ด้านความสะดวกในการใช้บริการ พบว่า ผู้ใช้บริการมีความเห็นว่าเหมาะสมสูงสุดคือ บริเวณที่อ่านหนังสือพิมพ์ รองลงมาคือ เคาน์เตอร์บริการยืม-คืนหนังสือ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุทธิลักษณ์ พัดเพ็ง และรัตดา อุ๋นจันท์ (2551, น. 8) ที่พบว่า ห้องสมุดสะดวกสบายน่าเข้าใช้บริการ

1.6 ด้านความสะอาด พบว่า ผู้ใช้บริการมีความเห็นว่าเหมาะสมสูงสุดคือ บริเวณที่อ่านหนังสือ รองลงมาคือ บริเวณโดยรอบอาคาร สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จุฑารัตน์ ปานผดุง (2559, น.125) ที่พบว่า ผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจด้านความสะอาดของพื้นที่บริการ เพราะสถานที่สะอาดเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่เอื้อต่อการเรียนรู้ นอกจากนี้หอสมุดฯ ได้ดำเนินการ 5 ส และ 7 ส มาอย่างต่อเนื่อง ทำให้หอสมุดมีความสะอาด เป็นระเบียบ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จีรภา สิมะจาริ (2550, น.60) ที่พบว่า พื้นที่ให้บริการสะอาดและเป็นระเบียบน่าเข้าใช้บริการ

2. ความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมทางกายภาพของหอสมุดฯ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า ในภาพรวมผู้ให้บริการมีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่มีความเหมาะสมในระดับมากในด้าน ความสะอาด ความเป็นระเบียบของครุภัณฑ์ และความเพียงพอของระบบความปลอดภัย ส่วนด้านความเพียงพอ พบว่า มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ดังนั้นผู้วิจัยจึงสรุปและอภิปรายผลจากค่าเฉลี่ยสูงสุด และรองลงมาตามลำดับดังนี้

2.1 ด้านความสะอาด พบว่า ผู้ใช้บริการมีความเห็นว่าเหมาะสมสูงสุดคือ ห้องละหมาด รองลงมาคือ ห้องน้ำ ทั้งนี้เพราะหอสมุดฯ เป็นหน่วยงานที่มีความเข้มแข็งในเรื่องความร่วมมือและการทำงานเป็นทีม เช่น กิจกรรม 7 ส เดือนละครั้ง กิจกรรม Big cleaning day ภาคเรียนละครั้ง และบุคลากรที่นับถือศาสนาอิสลามช่วยกันดูแลความสะอาดห้องละหมาด สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จีรภา สิมะจาริ (2548, น.24) ที่พบว่า พึงพอใจในสิ่งอำนวยความสะดวกของห้องสมุดในด้านความสะอาด

2.2 ด้านความเพียงพอ พบว่า ผู้ใช้บริการมีความเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง โดยผู้ให้บริการมีความเห็นว่าเหมาะสมต่ำสุดคือ บริเวณที่จอดรถ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จีรภา สิมะจาริ (2548, น.33) ที่พบว่า ที่จอดรถเหมาะสมแต่คับแคบ ไม่เพียงพอและควรทำหลังคาบังแดด

2.3 ด้านความเป็นระเบียบของครุภัณฑ์ ความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมทางกายภาพของหอสมุดด้านความสะดวกในการใช้บริการ พบว่า ผู้ใช้บริการมีความเห็นว่าเหมาะสมสูงสุดคือ โต๊ะ รองลงมาคือเก้าอี้ แตกต่างจากผลการวิจัยของ จีรภา สิมะจาริ (2548, น.33) ที่พบว่า ควรเพิ่มโต๊ะ-เก้าอี้ ที่นั่งอ่านที่เป็นสัดส่วน

2.4 ด้านความเพียงพอของระบบความปลอดภัย พบว่า ผู้ใช้บริการมีความเห็นว่าเหมาะสมสูงสุดเรื่องกล้องวงจรปิด รองลงมาคือ ไฟฉุกเฉิน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จุฑารัตน์ ปานผดุง (2559, น.125) ที่พบว่า ผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจด้านสภาพแวดล้อมในเรื่องความพร้อมของระบบความปลอดภัย ทางหนีไฟ และเครื่องดับเพลิง โดยเตรียมความพร้อมใช้งานและตรวจสอบการใช้งานอย่างสม่ำเสมอ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อัมรัตน์ อนุรักษ์ (2550, น.64) ที่พบว่า ผู้ใช้บริการพึงพอใจที่มีเจ้าหน้าที่ดูแลรักษาความปลอดภัยตลอดเวลาที่ห้องสมุดเปิดบริการ

ข้อเสนอแนะ

1. หอสมุดฯ ควรเพิ่มจำนวนตู้บริการน้ำดื่ม เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ใช้บริการ
2. หอสมุดฯ ควรเพิ่มบริเวณที่จอดรถ และปรับปรุงด้านความสะอาด

การนำไปใช้ประโยชน์

1. นำข้อมูลและสรุปผลมาใช้ในการเสนอแนวทางที่เหมาะสมในการปรับปรุงสภาพแวดล้อมทางกายภาพของหอสมุดจอห์น เอฟ เคนเนดี
2. นำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าต่อหน่วยงาน เพื่อใช้ประโยชน์ในการจัดทำแผนพัฒนา สภาพแวดล้อมทางกายภาพของหอสมุดจอห์น เอฟ เคนเนดี ให้เหมาะสมต่อไป
3. นำผลการวิจัยดังกล่าวเสนอต่อกองอาคารสถานที่วิทยาเขตปัตตานี เพื่อหาแนวทางในการจัดระบบความปลอดภัย และระบบการให้บริการบริเวณที่จอดรถที่เหมาะสม
4. รูปแบบการศึกษาความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมทางกายภาพของหอสมุดจอห์น เอฟ เคนเนดีสามารถนำไปเป็นตัวอย่างให้แก่ห้องสมุดอื่นๆ ที่ต้องการศึกษาและเป็นข้อมูลสำหรับการปรับปรุงและพัฒนาห้องสมุดตามบริบทของแต่ละห้องสมุดต่อไป

รายการอ้างอิง

- จิรภา สิมะจารีก, วิลาวัลย์ โตะเอี่ยม, ยุวดี มโนมยธิกาญจน์, สิริพร ทิวะสิงห์ และสงวน พงศ์กิจวิฑูร. (2548). *ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการต่อบริการห้องสมุด มหาวิทยาลัยขอนแก่น* (รายงานผลการวิจัย). ขอนแก่น: สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- จุฑารัตน์ ปานผดุง. (2559). ความคาดหวังและความพึงพอใจของผู้ใช้ต่อการบริการของฝ่ายหอสมุดจอห์น เอฟ เคนเนดี สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี. *วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์*, 27(1), 123-132.
- นายิกา เด็ดขุนทด และสิริพร ทิวะสิงห์. (2553). ความคาดหวัง ความพึงพอใจ และปัญหาของของนักศึกษาที่มีต่อการบริการของหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยขอนแก่น ประจำปีการศึกษา 2551. *อินฟอร์เมชั่น*, 17(1), 10-28.
- พัชรินทร์ ชันทอง, กนก ชูลักษณ์, อมรรัตน์ นาคะโร และอรุณศรี กำลิ่ง. (2548). *รายงานการวิจัยเรื่องรูปแบบของห้องสมุดมีชีวิตมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต* (รายงานผลการวิจัย). ภูเก็ต: มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี. (2559). *ข้อมูลนักศึกษา*. สืบค้นจาก <http://www.pn.psu.ac.th/web/2555student.php>
- (2559). *ข้อมูลบุคลากร*. สืบค้นจาก <http://www.pn.psu.ac.th/web/2555personnel.php>
- วรพจน์ วีรพลิน. (2550). *ความต้องการรูปแบบห้องสมุดที่พึงประสงค์ของบุคลากรและนักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา พ.ศ. 2550* (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- ศุภชัย อนุวัชพงศ์ และ สุดาวดี ศรีสุดตา. (2548). ความคิดเห็นและความพึงพอใจของผู้ใช้บริการที่มีต่อห้องสมุดคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ปีงบประมาณ 2547. *อินฟอร์เมชั่น*, 12(1), 29-36.
- สุทธิลักษณ์ พัดเพ็ง และรัตดา อุ่นจันทิ. (2551). การประเมินคุณภาพบริการ ห้องสมุดคณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. *วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์*, 19(1), 1-12.

- สุริทอง ศรีสะอาด. (2545). แนวทางการพัฒนาการห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาไปสู่เกณฑ์มาตรฐานห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2544. *วารสารห้องสมุด*, 46(2), 3-19.
- อัมรัตน์ อนวัช. (2550). *การประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้บริการที่มีต่อบริการของสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง* (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพฯ: สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- Yamane, Taro. (1973). *Statistics an introduction analysis*. New York: Harper and Row.